

Yapay Zekâdan Sanatsal Yaratıcılık

İlay Çelik Sezer

Günümüzde yapay zekâ satranç ve go gibi oyunlarda insanları yenebilecek kadar gelişmiş olsa da yaratıcılık söz konusu olduğunda aynı üstünlükten söz edilemiyor. Ancak yeni bir araştırmada sanatsal yaratıcılık konusunda belki de insanlarınkıyile kıyaslanabilecek bir performans sergileyen bir yapay zekâ sistemi geliştirildi. Sistem resim dalında yenilikçi stillerde sanat eserleri üretiyor.

ABD'deki Rutgers Üniversitesi ve Charleston Koleji ile Facebook'un Yapay Zekâ Laboratuvarı'nın ortaklaşa geliştirdiği sistem dilimize "üretici muhalif ağı" olarak çevirilebilecek *generative adversarial network (GAN)* türü bir sinir ağı. Bu sistemde iki sinir ağı gitgide daha iyi sonuçlar elde etmek amacıyla birbirine karşı çalışıyor. Biri çözüm üretirken diğeri onu yargılıyor. Sonuçta algoritma istenen sonuç elde edilene kadar döngüsel olarak çalışıyor. Geliştirilen sanatsal yapay zekâ sisteminde üretici ağı görüntüleri oluşturuyor. Diğeri ağı ise temelde görüntüler arasında ayırım yapıyor.

Bu ağı 81.500 tablo kullanılarak sanat eseri olarak nitelendireceğimiz görüntüler ile sanat eseri olarak kabul etmeyeceğimiz görüntüler, örneğin fotoğraflar ve şemalar arasında ayırım yapabilecek biçimde, ayrıca farklı stilleri de (empresyonizm, kübizm vb) ayırt edebilecek şekilde eğitildi. İşin püf noktası ise şu: Üretici ağı ayırt edici ağın sanat eseri olarak tanımladığı ancak var olan stillerin hiçbirine uymayan görüntüler üretmek üzere programlandı. Buysa gerçek sanatçıların yaptığı şeye, kurulu bir takım temelleri yorumlayarak yeni eserler üretmeye benziyor.

Yapay zekâ sistemi nihai görüntüleri ürettikten sonra, hem bu görüntüleri hem de insanlar tarafından yapılmış tabloları yapay zekâ sistemi tarafından mı yoksa insanların tarafından mı yapıldığını bilmeyen kişilerin çevrimiçi bir anket yoluyla değerlendirmesi sağlandı. Şaşırtıcı biçimde yapay zekâ sisteminin ürettiği görüntüler insanlar tarafından üretilen tablolardan biraz daha yüksek puan aldı.

Bu tür yapay zekâ sistemlerinin geliştirilmesi sanatın ve yaratıcılığın tanımını sorgulatacağına benziyor.